

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI HUDUDLARDA TURIZMNING RIVOJLANISHI

Xatamova Shoxsanam Shavkat qizi

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada hududlarda turizmni rivojlantirishning ahamiyati, keng miqyosda tarqalishi haqida so'z boradi turizmga raqamli texnologiyalardan foydalanish, turizmning raqobatbardoshligini oshirish korxonalar va tavsiyalar beradi.*

Kalit so'zlar: *turizm, turistik sayohat, turizm sanoati, turizmning raqobatbardoshligi korxonalar, ko'rgazma va yarmarkalar, ekologiya, xorijiy turistlar tashrifi, oromgohlar.*

KIRISH

Turizm, ayniqsa, ayollar, yoshlar, qishloq aholisini bo'sh ish o'rinlarini yaratib bandlik darajasini oshirishda katta hissa qo'shmoqda. Natijada jamoalar va mahalliy aholi bir birlari bilan juda yaxshi aloqa o'rnatgan holda, turizm qashshoqlikni kamaytirishga, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga va munosib mehnatga olib kelishi mumkin bo'lgan sharoitlar yaratilmoqda.

Maxsus izlanuvchilarning fikricha, XXI asrda turizm jahon iqtisodiyotining asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lishi ta'kidlab o'tilmoqda. 2025 yilga borib dunyo bo'ylab sayyohlik sayohatlari soni ikki baravar ko'payishi bashorat qilinmoqda.

Turizm sohasi mamlakatlar o'rtasida ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hamkorlikni yo'lga qo'yish va rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Olib borilgan tahlil natijalariga ko'ra va shu bilan bir qatorda Jahon sayyohlik tashkilotining statistik ma'lumotlariga ko'ra, sayyoramizdagi ishlab chiqarish va xizmatlar bozorining aylanmasi turizmning 10% ni tashkil qilgan ekan.

Bugungi kunga kelib Turizm iqtisodiy rivojlanishning asosiy sohasi: bu tez rivojlanayotgan va ko'plab iqtisodiy faoliyatni o'z ichiga olgan mehnat talab qiladigan sanoatdir. Investitsiyalarni rivojlantirish va Qo'llab-quvvatlash agentliklari (IPA) rivojlanishda muhim rol o'ynashi mumkin turizm o'rtasidagi xalqaro raqobatning kuchayishi sifatida mamlakatning turizm sektori yo'nalishlari va to'g'ridan-to'g'ri investitsion loyihalarning yuqori raqobatbardoshligi samarali takliflarni ishlab chiqadi sektorga investorlarni jalb qilish shular jumlasidandir.

Turizm barqaror rivojlanish uchun muhim vosita sifatida paydo bo'ldi va garchi turizmga qo'yilgan sarmoya miqdori kichik bo'lsa ham, ularning sektordagi ahamiyati e'tibordan chetda qolmasligi kerak. Turizm industriyasining muhim xususiyatlaridan biri shundaki, u mehnat talab qiladi. Turizm ham mintaqalararo va xalqaro miqyosda muhim manba hisoblanadi. Ammo bugungi kunda global turizm

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

sanoati oldida turgan muammo bu COVID-19 pandemiya. Ushbu muammo tufayli ko'plab mamlakatlarning chegaralari yopiq va bu

turizm orqali YalMning asosiy qismini tashkil etuvchi mamlakatlar uchun dolzarbdir.

Turizmda raqamli texnologiyalardan keng foydalanilmayotganligi va mavsumiyligi turizmdagi mehnat faolligi turizm industriyasiga ta'sir etuvchi omillardir.

Shahar markazidan chekka bo'lgan hududlarda mahalliy diqqatga sazovor joylarni tashkil etish ichki va tashqi xorijlik sayyohlarni bu yerga e'tiborini qaratadigan hududlar yaratishdir, bu hatti harakatlar bilan turizm va ta'minot sohasida band bo'lganlar sonini ko'paytirish va ishsizlar sonini kamayishiga katta hissa qo'shiladi.

Oxirgi yillarda yurtimizda iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda turizm industriyasini, jumladan, ob'ektlarni yaratish, yanada oshirish sanoatning raqobatbardoshligini oshirish, xizmatlar sifatini oshirish va faol rag'batlantirish jahon bozorida milliy turizm mahsulotini yaratish chora tadbirlari ko'rilmogda.

O'zbekiston Prezidentining 2019-yil 1-noyabrdagi qaroriga muvofiq "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi tuzila boshladi. Agar kamida 20 oila bo'lsamahallalarda mehmon uylari va kamida besh turdagi xizmatlar tashkil etiladi turistlar uchun (yashash yoki ovqatlanish xizmatlaridan tashqari) taqdim etiladi, ular "turistik mahalla", "turistik qishloq" yoki "sayyohlik qishlog'i" maqomi berilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 13-avgustdagi PF-5781-son qarori "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 12-fevraldagi "To'g'risida O'zbekistonda turizmni jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-4861-son qarori turizmni rivojlantirish bo'yicha qator vazifalarni belgilab beradi. Shuningdek, tegishli ma'lumotlarga ko'ra Prezident qarori (PF-52, 15.01.2022 y.), 2022 yil 1 yanvardan 2023 yil 1 yanvargacha; turizm subyektlari va aviakompaniyalarning charter reyslarini tashkil etish xarajatlarining bir qismixorijiy mamlakatlardan O'zbekistonga har bir chet ellik sayyoh uchun bo'lgan taqdirahududida kamida besh kecha-kunduzda bo'lsa, u Davlat byudjeti hisobidan qoplanadi 10 AQSh dollari miqdorida, qishda esa (20 noyabrdan 20 fevralgacha). 25 AQSh dollari miqdorida.

Bugungi kundagi globallashuv sharoitida bozor iqtisodiyoti, ayniqsa pandemiya sharoitida, mamlakat iqtisodiyoti va nufuzini oshirish, salomatligi va farovonligini saqlash xalqimiz bandligini ta'minlash, yoshlarimiz kelajagini ta'minlash yurtimiz uchun juda muhim maqsadlardan biri bo'lib qoldi. Bu maqsadni amalga oshirish

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

uchun jamiyatimizning ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy-ma'rifiy, siyosiy va madaniy rivojlanishida turizmni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega

dolzarb vazifaga aylanib bormoqda. Ammo , milliy daromadimiz iqtisodida turizmning rivojlanishi

rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar eng muhim manbalaridan biri bo'lib qolmoqda .Buning sababi, turizm sanoati eng tez rivojlanayotgan sohaga aylandi va qisqa vaqt ichida eng daromadli sektor o'rnini egalladi. Shunga ko'ra, ko'plab mamlakatlar dunyo talablariga kora bu sohani yanada rivojlantirish, tegishli infratuzilmani darajaga ko'tarishga harakat qilmoqda.

Buyuk Ipak yo'lining markazlaridan birida joylashgan va dunyoda yetakchilardan biri tarixiy obidalar, xalqaro turizm tashkilotlari tomonidan tan olingan "Ochiq osmon ostidagi muzey", jonajon yurtimiz O'zbekiston Respublikasida keng ko'lamli tashkil etilmoqda bu sohani rivojlantirish uchun islohotlar olib borilmoqda. Yutimizda milliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish bo'yicha ko'rilayotgan kompleks chora-tadbirlar, hududlarni jadal rivojlantirish, yangi ish o'rinlari yaratish, aholi daromadlari va turmush darajasini oshirish standartlari, strategik biri sifatida mamlakatning investitsion jozibadorligini oshirish tarmoqlari turizmning bosqichma-bosqich rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Har qanday turdagi faoliyat bilan shug'ullanish butun dunyoda turizm iqtisodiyotning eng muhim sohalardan biridir.

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlar bilan bir qatorda qator dasturlar turistik korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha rejalar ishlab chiqildi, "biz qarshisida tadbirkorlarimizning "oyoqqa turishi"ga yordam berishda davom etadi. aylanma mablag'larning pandemiya taqchilligida keng foydalanildi. Ziyorat turizmini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi va ichki turizm. Bundan tashqari, byudjetdan 1 trillion so'm ajratiladi turistik obyektlar atrofidagi yer, suv va yo'l infratuzilmasini yaxshilash, imtiyozlar turizm, transport va umumiy ovqatlanish sohalari keyingi yil oxirigacha uzaytiriladi..

O'zbekiston Respublikasining xorijdagi nufuzini oshirish va turizmni rivojlantirish maqsadida mamlakat salohiyatini oshirish, shuningdek, mamlakatimizning integratsiyalashuvini faollashtirish jahon iqtisodiyoti, xalqaro turizm bilan yaqin hamkorlik yo'lga qo'yilgan tashkilotlar, xususan, Jahon turizm tashkiloti ham shu jumladandir.

Turizm industriyasining raqobatga chidamliligini oshirishda ayrim muammolar mavjud, uni hal qilish bo'yicha chora-tadbirlar tizimini ishlab chiqishni talab qiladi.

Bugungi kundagi eng dolzarb masalalardan biri turizmni faol rivojlantirishdir sanoat, mamlakatning turizm salohiyatidan samarali foydalanish, tashkil etish turistlarga sifatli xizmat ko'rsatish sohalaridir

Viloyatning mavjud turizm salohiyatidan yetarlicha samarali foydalanilmayapti. Yurtimizga Evropa, Afrika, Osiyo va MDH davlatlaridan sayyohlarni samarali jalb qilish, keng qamrovli qabul qilish Buxoro shahri va Buxoro viloyatining yangi

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

zamonaviy qiyofasini yaratish, modernizatsiya qilish chora-tadbirlari shahar va transport infratuzilmasini rivojlantirish, turizm sub'ektlari sonini ko'paytirish, shu jumladan zamonaviy mehmonxonalar. shuningdek, turizmni yanada rivojlantirish va samaradorligini oshirish Buxoro shahri va Buxoro viloyati salohiyati, yanada qulay sharoitlar yaratish sayyohlar uchun noyob tarixiy, madaniy va arxitektura bilan tanishish meros ob'ektlari va mintaqada zamonaviy turizm infratuzilmasini jadal rivojlantirish. ro'yxatini kengaytirish va mehmonxona va transport sifatini oshirish bugungi kunda zarur xizmatlardan bo'lib kelmoqda

Yuqoridagi fikrlarga asoslanib, samarali boshqarish uchun quyida keltirilgan fikrlarni tavsiya qilamiz

- hududlarda turizmning raqobatbardoshligiga erishish:
- turistik hududning raqobatbardoshligining institutsional omillarini ishlab chiqish va davlat boshqaruvi modellarini ko'rib chiqish;
- turizm korxonalarining raqobatbardoshligini tahlil qilish;
- samarali boshqaruvda innovatsion marketing strategiyalarini qo'llash
- Sayyohlik hududlarini, ya'ni turistik hududlarni, qishloqlarni raqamli texnologiyalardan foydalangan holda targ'ib qilish, texnologiyalar va ular haqida turistlarga ma'lumot berish;
- raqobatbardoshligini oshirish uchun ko'rgazma va yarmarkalarni samarali tashkil etish.
- Hududlarda tibbiy yoki davolash turizmini joriy etish maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev, S.(2020, 12 29).O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi.
2. Retrieved from O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti: <https://president.uz/oz/lists/view/4057>
3. So`zi, X. (2021, 08 14). O'zbekistonda turistik mahallalar, qishloqlar va ovullar paydo bo'ladi. Retrieved from Xalq So`zi: <https://xs.uz/uz/post/ozbekistondaturistik-mahallalar-qishloqlar-va-ovullar-pajdo-boladi>